

KOSOVO SPECIALIST CHAMBERS
DHOMAT E SPECIALIZUARA TË KOSOVËS
SPECIJALIZOVANA VEĆA KOSOVA

Predmet: KSC-BC-2020-05

Tužilac protiv Saljiha Mustafe

Rešava: Pretresni panel I

sudija Mapi Felt-Folja, predsedavajući sudija

sudija Roland Dekers

sudija Žilber Biti

sudija Vladimir Mikula, rezervni sudija

Sekretar: Fidelma Donlon

Datum: 2. avgust 2021.

Jezik: engleski

Stepen tajnosti: javno

**Javna redigovana verzija odluke po zahtevu Specijalizovanog tužilaštva za
izricanje mere izdvajanja i drugih mera**

Prima:

Specijalizovani tužilac

Džek Smit

Sekretarijat

Fidelma Donlon

Upravnik pritvorskog objekta

PRETRESNI PANEL I (u daljem tekstu: panel) donosi odluku o uslovima pritvora Saljiha Mustafe (u daljem tekstu: g. Mustafa ili optuženi).

I. TOK POSTUPKA

1. Dana 11. juna 2021. Specijalizovano tužilaštvo (u daljem tekstu: tužilaštvo) podnelo je zahtev za izricanje mere izdvajanja i drugih mera (u daljem tekstu: zahtev tužilaštva).¹
2. Dana 17. juna 2021. panel je naložio sekretaru da se do 1. jula 2021. izjasni o zahtevu tužilaštva, i to konkretno o (i) sprovodivosti mera koje je tužilaštvo zatražilo, (ii) resursima i vremenu potrebnim za primenu tih mera, ukoliko one budu naložene, (iii) postojanju dodatnih ili alternativnih mera kojima bi se po njenom mišljenju, ako budu odobrene, mogle umanjiti opasnosti koje je tužilaštvo navelo i (iv) ostalim pitanjima koje sekretar želi da pokrene u vezi sa zahtevom tužilaštva.²
3. Dana 1. jula 2021. sekretar je dostavio „Izjašnjenje Sekretarijata po nalogu Pretresnog panela I (F00136)“ (u daljem tekstu: izjašnjenje Sekretarijata).³
4. Odbrana g. Mustafe nije odgovorila na zahtev tužilaštva. Nije odgovorio ni zastupnik žrtava.

¹ KSC-BC-2020-05, F00133, specijalizovani tužilac, *Prosecution's request for segregation and other measures /Zahtev tužilaštva za izricanje mere izdvajanja i drugih mera/*, 11. jun 2021, poverljivo i *ex parte*. Poverljiva redigovana verzija dostavljena je 14. juna 2021 (F00133/CONF/RED).

² KSC-BC-2020-05, F00136, Pretresni panel I, *Order for submissions on the "Prosecution's request for segregation and other measures" (KSC-BC-2020-05/F00133) /Nalog za izjašnjavanje o zahtevu tužilaštva za izricanje mere izdvajanja i drugih mera (KSC-BC-2020-05/F00133)/*, 17. jun 2021, poverljivo, stavovi 5–6.

³ KSC-BC-2020-05, F00146, sekretar, *Registry Submissions Pursuant to Trial Panel I's Order (F00136) /Izjašnjenje Sekretarijata po nalogu Pretresnog panela I (F00136)/*, 1. jul 2021, poverljivo.

II. ARGUMENTACIJA STRANA U POSTUPKU

A. ARGUMENTACIJA TUŽILAŠTVA

5. Tužilaštvo tvrdi da u ovoj fazi postupka, kad se očekuje da će uskoro početi izvođenje dokaza u sudnici, postoji konkretna opasnost da će g. Mustafa [BRISANO] otkriti [BRISANO].⁴ [BRISANO], dakle, predstavlja konkretnu opasnost po integritet postupka.⁵ Osim toga, tužilaštvo tvrdi da je opasnost od protivzakonitog otkrivanja [BRISANO] povećana sledećim faktorima: (i) [BRISANO]; (ii) [BRISANO]; (iii) g. Mustafa i [BRISANO] imaju i motiva i načina da vrše pritisak na žrtve i svedoke; (iv) [BRISANO], i (v) [BRISANO].⁶

6. Stoga tužilaštvo od panela traži: (i) da naloži meru izdvajanja g. Mustafe [BRISANO], počev od dana [BRISANO] i dokle god ta opasnost postoji; (ii) da naloži aktivno nadziranje komunikacije g. Mustafe u tom periodu, s izuzetkom privilegovane komunikacije; (iii) da naloži usvajanje svih drugih mera koje Sekretarijat smatra neophodnim za smanjivanje pomenutih opasnosti, i da (iv) g. Mustafi naloži da nikom izvan njegovog tima odbrane ne otkriva poverljive informacije ili druge informacije na osnovu kojih bi se mogao utvrditi identitet zaštićenih svedoka.⁷

B. IZJAŠNENJE SEKRETARIJATA

7. Sekretar u svom podnesku detaljno analizira sprovodivost mera čije je razmatranje tužilaštvo zatražilo od panela, ukoliko panel naloži ijednu od zatraženih mera ili neke druge mere.⁸ Što se tiče mogućnosti da g. Mustafa bude izdvojen [BRISANO], sekretar iznosi da se to može postići njegovim smeštanjem [BRISANO]

⁴ Zahtev tužilaštva, stavovi 6–7.

⁵ Zahtev tužilaštva, stav 10.

⁶ Zahtev tužilaštva, stavovi 7–9.

⁷ Zahtev tužilaštva, stavovi 1 i 18.

⁸ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 13–56.

prитvorske jedinice Specijalizovanih veća.⁹ [BRISANO].¹⁰ [BRISANO] za video posete, uključujući tu poverljive posete i video i telefonske razgovore s braniocem, kao i za učešće u budućim sudskim sednicama.¹¹ U [BRISANO] postoji i oprema za obavljanje poziva na nezaštićenoj liniji tokom celog dana,¹² kao i mesto za skladištenje dokumenata optuženog (zaštićenih i nezaštićenih), [BRISANO].¹³ Sekretar dodaje da bi g. Mustafa imao pristupa zajedničkim prostorijama, na primer, sportskim terenima, teretani, biblioteci i prostoriji za duhovne obrede, i da bi preko dva sata dnevno mogao da ima kvalitetne kontakte s drugim ljudima, na primer, preko [BRISANO], preko poseta upravnika pritvorskog objekta (ili njegovog zastupnika), zavodskog lekara i pritvorskog osoblja.¹⁴ U zavisnosti od odluke panela, za posete (i privilegovane i neprivegovane) bio bi izdvojen prostor kom drugi zatvorenici ne bi imali pristupa u isto vreme.¹⁵ I na kraju, sekretar napominje da bi primenom alternativnih mera [BRISANO], mogućnosti za umanjivanje opasnosti bile manje [BRISANO].¹⁶

8. Što se tiče ograničavanja telefonske komunikacije optuženog, sekretar kaže da osoblje Uprave pritvorske jedinice, u zavisnosti od naloga panela, može da prati sve telefonske razgovore optuženog u stvarnom vremenu i da može hitno da ih okonča ili prekine ukoliko proceni da je prekršen nalog panela.¹⁷ Osim toga, za aktivno nadziranje telefonskih razgovora sekretar predlaže niz garancija i procedura kojima bi se omogućila efikasnija primena eventualno naloženih mera.¹⁸ Ukoliko bi to bilo

⁹ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 15.

¹⁰ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 17.

¹¹ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 17–18.

¹² Izjašnjenje Sekretarijata, stav 18.

¹³ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 20–21.

¹⁴ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 13–56.

¹⁵ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 19.

¹⁶ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 28–31.

¹⁷ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 38, 40.

¹⁸ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 40.

potrebno, nezaštićeni razgovori koji se aktivno nadziru mogli bi se automatski snimati, a po potrebi i transkribovati za dalju analizu.¹⁹

9. Što se tiče poseta, bilo video poseta, bilo poseta uživo, sekretar navodi da osoblje Uprave pritvorske jedinice može aktivno da ih nadzire i sluša. U slučaju video poseta, osoblje Uprave pritvorske jedinice [BRISANO] i moglo bi odmah da ih prekine ako bi to bilo potrebno; takve video posete, koje se mogu snimati, trebalo bi regulisati nizom garancija i procedura koje predlaže sekretar a kojima bi se ta ograničenja, ukoliko bi bila naložena, mogla efikasnije sprovoditi.²⁰ U slučaju poseta uživo pak osoblje Uprave pritvorske jedinice [BRISANO], a poseta bi se odvijala u vidokrugu osoblja Uprave pritvorske jedinice [BRISANO].²¹ Osim toga, sekretar smatra da panel, ukoliko naloži meru aktivnog nadziranja poseta uživo, treba da reši i o obustavljanju privatnih poseta, pošto se one po definiciji odvijaju bez nadzora osoblja Uprave pritvorske jedinice gledanjem i slušanjem.²²

10. Što se tiče prepiske, sekretar smatra da je sadašnji sistem, prema kom osoblje Uprave pritvorske jedinice otvara, pregleda i čita svu zatvorenikovu korespondenciju, poštujući izuzetke navedene u Uputstvu o posetama i komunikaciji,²³ efikasan.²⁴ Jedino što bi moglo da se izmeni, po mišljenju sekretara, bilo bi da se donese nalog osoblju Uprave pritvorske jedinice da pomenutu prepisku pregleda s konkretnim ciljem, na primer, kako bi otkrio protivzakonito iznošenje poverljivih informacija.²⁵

11. I na kraju, sekretar napominje da bi, u zavisnosti od stepena opasnosti koji panel utvrdi, dodatne mere mogle obuhvatati i sledeće: (i) ograničavanje poseta prethodno

¹⁹ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 41–42.

²⁰ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 46–48.

²¹ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 49.

²² Izjašnjenje Sekretarijata, stav 50.

²³ Uputstvo Sekretarijata za rad s pritvorenima. Posete i komunikacija, KSC-BD-09-Rev1, 23. septembar 2020. Nadzoru ne podleže prepiska s braniocem, kao ni prepiska na kojoj je jasno označeno da je šalje ili prima MKCK, ombudsman, sekretar i panel.

²⁴ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 52–53.

²⁵ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 53.

odobrenim licima ili poziva upućenih na prethodno odobrene brojeve telefona i adrese; (ii) zabrana uvođenja drugih učesnika u komunikaciju preko treće telefonske linije; (iii) zabrana korišćenja šifrovanog jezika; (iv) zabrana razgovora o predmetu; (v) u slučaju ogлуšenja o naložena ograničenja, brisanje lica koja su učestvovala u tome sa spiska odobrenih sagovornika, i/ili (vi) ukidanje svih neprivilegovanih telefonskih razgovora.²⁶

III. MERODAVNO PRAVO

12. Prema članu 3(2) Zakona, the Specijalizovanih veća sude i postupaju u skladu s Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav). Članom 22 Ustava postulirana je direktna primena Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Evropska konvencija), pa je ona merodavna i pred Specijalizovanim većima. Članom 3 Evropske konvencije štiti se pravo lica da ne bude podvrgnuto mučenju, nehumanom ili ponižavajućem postupanju ili kažnjavanju, a članom 8 Evropske konvencije pravo na privatni i porodični život.

13. Prema članu 23(1) Zakona i pravilu 80(1) Pravilnika o postupku i dokazima pred Specijalizovanim većima Kosova (u daljem tekstu: Pravilnik), Specijalizovana veća obezbeđuju zaštitu žrtava i svedoka, njihovu bezbednost, fizičko i duševno zdravlje, dostojanstvo i privatnost.

14. Prema članu 40(2) i (6) Zakona i pravilu 116(1) Pravilnika, panel redovno preduzima sve mere neophodne za pravično i ekspeditivno vođenje sudskog postupka. Prema pravilima 56(6) i 116(4)(d) Pravilnika, u te mere mogu spadati i menjanje uslova pritvora i pratećih pitanja, kao i uvođenje neophodnih i srazmernih ograničenja komunikacije pritvorenika, u cilju zaštite svedokâ ili žrtava, poverljivih informacija ili integriteta postupka.

²⁶ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 54.

IV. ANALIZA

A. OPŠTA NAČELA

15. Panel najpre napominje da mera izdvajanja optuženog od drugih zatvorenika sama po sebi nije suprotna članu 3 Evropske konvencije, pa time ni Ustavu.²⁷ Zabrana kontakta među zatvorenima (iz bezbednosnih ili disciplinskih razloga ili iz razloga zaštite) ne može se automatski proglasiti mučenjem ili neljudskim ili ponižavajućim postupanjem ili kažnjavanjem.²⁸ Da li se tom merom krši član 3 Evropske konvencije zavisice od uslova u pritvoru,²⁹ stepena društvene i fizičke izolovanosti,³⁰ trajanja mere izdvajanja,³¹ cilja koji se njome želi postići,³² njenim posledicama po dotično lice³³ i proceduralnim garancijama kojima se čuvaju zatvorenikova dobrobit i srazmernost mere, uključujući tu i mere za očuvanje njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja.³⁴ Prilikom takve procene mora se uzeti u obzir kumulativno dejstvo zatvorskih uslova.³⁵

²⁷ ECtHR, *A.T. v. Estonia (No. 2)*, no. 70465/14, Judgment, 13. novembar 2018, stav 72; *Öcalan v. Turkey (No. 2)*, nos. 24069/03, 197/04, 6201/06 i 10464/07, Judgment, 18. mart 2014, stav 104; *Rohde v. Denmark*, no. 69332/01, Judgment, 21. jul 2005, stav 93.

²⁸ ECtHR, *Ramirez Sanchez v. France* [GC], no. 59450/00, Judgment, 4. jul 2006, stav 123; *Öcalan v. Turkey (No. 2)*, stav 107; *Babar Ahmad and Others v. the United Kingdom*, no. 24027/07 i još četiri, Judgment, 10. april 2012, stav 208.

²⁹ *Ramirez Sanchez v. France*, stavovi 120, 126–130, 150; *A.T. v. Estonia (No. 2)*, stavovi 72, 78; ECtHR, *Harachiev and Tolumov v. Bulgaria*, nos. 15018/11 and 61199/12, Judgment, 8. jul 2014, stavovi 204, 208; *Öcalan v. Turkey (No. 2)*, stavovi 110–115; *Babar Ahmad and Others v. the United Kingdom*, stavovi 209, 213–214 (gde se govori o fizičkim uslovima u zatvoru: o veličini ćelije, nameštaju i sanitarnim uslovima, izvorima prirodnog i veštačkog svetla, pristupu zajedničkim prostorijama izvan ćelije, na primer, sali za sportove i biblioteci, kao i mogućnosti i vremenu za sportske aktivnosti na čistom vazduhu).

³⁰ *Ramirez Sanchez v. France*, stavovi 131–135, 150; *A.T. v. Estonia (No. 2)*, stavovi 72, 79–80, 83; *Öcalan v. Turkey (No. 2)*, stavovi 116–136; *Rohde v. Denmark*, stavovi 93, 97 (gde se govori o pristupu informacijama i broju, učestalosti i trajanju kontakata i komunikacije s osobljem zatvora, lekarima specijalistima, braniocima, nastavnicima, duhovnicima i s porodicom i prijateljima).

³¹ *Ramirez Sanchez v. France*, stavovi 120, 136; *Rohde v. Denmark*, stavovi 93–98.

³² *Ramirez Sanchez v. France*, stav 120; *A.T. v. Estonia (No. 2)*, stav 72.

³³ *Ramirez Sanchez v. France*, stav 120; *A.T. v. Estonia (No. 2)*, stavovi 72, 81; *Babar Ahmad and Others v. the United Kingdom*, stavovi 209, 215; *Rohde v. Denmark*, stavovi 93, 99.

³⁴ *Ramirez Sanchez v. France*, stav 139; *Babar Ahmad and Others v. the United Kingdom*, stav 212.

³⁵ *Ramirez Sanchez v. France*, stav 119; *Babar Ahmad and Others v. the United Kingdom*, stav 203.

16. Isto tako, mere kojima se kontrolišu zatvorenikovi kontakti sa spoljnim svetom nisu same po sebi suprotne članu 8 Evropske konvencije.³⁶ Panel napominje da, prema članu 8(2) Evropske konvencije, mešanje u pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života, doma i prepiske (kojom su obuhvaćeni svi vidovi privatne komunikacije)³⁷ može biti opravdano ako je „u skladu sa zakonom“, ako se time čuva jedan ili više legitimnih interesa navedenih u članu 8(2) Evropske konvencije³⁸ i ako je to „neophodno u demokratskom društvu“.³⁹

17. Uslov da su ograničenja „u skladu sa zakonom“ znači da za predmetne mere mora postojati bar neki osnov u merodavnom pravu, koji mora biti dostupan licu o kojem je reč i čije dejstvo mora biti predvidivo.⁴⁰ Uslov neophodnosti implicira da se ograničavanjem prava odgovara na neodložnu društvenu potrebu i, naročito, da ono mora da bude srazmerno legitimnom cilju kojem se teži.⁴¹

18. Međutim, panel naglašava da je u zatvorskim uslovima održavanje veze sa bliskim srodnicima nerazdvojni deo poštovanja zatvorenikovog prava na porodični život.⁴²

19. Panel će zahtev tužilaštva da se optuženom izrekne mera razdvajanja [BRISANO] i da mu se ograniči komunikacija oceniti u kontekstu iznetih principa i

³⁶ ECtHR, *Khoroshenko v. Russia* [GC], no. 41418/04, Judgment, 30. jun 2015, stav 123; *Piechowicz v. Poland*, no. 20071/07, Judgment, 17. april 2012, stav 212; *Onoufriou v. Cyprus*, no. 24407/04, Judgment, 7. januar 2010, stav 143; *Campbell v. the United Kingdom*, no. 13590/88, Judgment, 25. mart 1992, stav 45; *Boyle and Rice v. the United Kingdom*, nos. 9659/82, 9558/82, Judgment, 27. april 1988, stav 62; *Silver and Others v. the United Kingdom*, no. 5947/72 i još šest, Judgment, 25. mart 1983, stav 98.

³⁷ ECtHR, *Dragojević v. Croatia*, no. 68955/11, Judgment, 15. januar 2015, stav 78; *Niemitz v. Germany*, no. 13710/88, Judgment, 16. decembar 1992, stav 32; *Malone v. the United Kingdom*, no. 8691/79, Judgment, 26. april 1985, stav 84; *Klass and Others v. Germany*, no. 5029/71, Judgment, 6. septembar 1978, stav 41.

³⁸ Državna bezbednost, javna bezbednost ili privredno blagostanje, sprečavanje nereda ili kriminala, zaštita zdravlja ili morala, ili zaštita prava i sloboda drugih.

³⁹ *Piechowicz v. Poland*, stav 212.

⁴⁰ *Khoroshenko v. Russia*, stav 110.

⁴¹ *Khoroshenko v. Russia*, stav 118; *Onoufriou v. Cyprus*, stav 142; ECtHR, *Kučera v. Slovakia*, no. 48666/99, Judgment, 17. jul 2007, stav 127.

⁴² ECtHR, *Messina v. Italy (No. 2)*, no. 25498/94, Judgment, 28. septembar 2000, stav 61; *Onoufriou v. Cyprus*, stav 91; *Horych v. Poland*, no. 13621/08, Judgment, 17. april 2012, stav 122; *Piechowicz v. Poland*, stav 212.

potrebe da se zaštite žrtve i svedoci, kao i integritet postupka. S tim u vezi, panel će razmotriti zatvorski režim u celini, kumulativno dejstvo zatraženih mera i mogućnost izricanja kompenzatornih mera.

B. IZDVAJANJE OD DRUGIH ZATVORENIKA

20. Što se tiče činjenica u ovom predmetu, Panel podseća da tužilaštvo namerava da pozove ukupno 15 svedoka da svedoče u sudnici.⁴³ Za jedanaest od tih petnaest svedoka (dakle, za više od 70%; u daljem tekstu: zaštićeni svedoci) sudija za prethodni postupak odredio je zaštitne mere. Panel naglašava da su za zaštićene svedoke tužilaštva odobrene neke od najorigoroznijih zaštitnih mera predviđenih normativnim okvirom Specijalizovanih veća: sve raspoložive zaštitne mere u sudnici kako bi se tokom svedočenja identitet tih svedoka zaštitio od javnosti,⁴⁴ *vis-à-vis* odbrane redigovanje informacija u izjavama i propratnom materijalu na osnovu kojih bi se mogao utvrditi identitet svedokâ, neobelodanjivanje određenih dokumenata odbrani do 30 dana pred svedočenje i, kao najvažnije, odloženo obelodanjivanje identiteta svedokâ odbrani do 30 dana pred svedočenje.⁴⁵ Osnov za izricanje tih mera

⁴³ KSC-BC-2020-05, F00082/A02, specijalizovani tužilac, *Witness List pursuant to Rule 95(4)(b)* /Spisak svedoka na osnovu pravila 95(4)(b)/, 16. februar 2021, strogo poverljivo i *ex parte*. Panel je odobrio zahtev tužilaštva da spisku svedoka doda jednog svedoka za kog nisu potrebne zaštitne mere; v. F00156/RED, Pretresni panel I, *Public Redacted Version of Decision on the Specialist Prosecutor's request to amend its exhibit and witness lists and related matters* /Javna redigovana verzija odluke o zahtevu Specijalizovanog tužioca za izmenu spiska dokaznih predloga i spiska svedoka i pratećim pitanjima/, 16. jul 2021, javno.

⁴⁴ Zaštitne mere usvojene za svedočenje u sudnici su sledeće: dodela pseudonima i njihovo korišćenje pri pominjanju zaštićenih svedoka tokom celog postupka; brisanje imena svedoka i podataka na osnovu kojih se može ustanoviti njihov identitet iz javnih spisa SVK; neobelodanjivanje javnosti spisa na osnovu kojih se može ustanoviti identitet zaštićenih svedoka; svedočenje uz izmenu lika i glasa, i zatvorene ili poluzatvorene sednice za sve rasprave ili svedočenja u sudnici prilikom kojih bi se mogao ustanoviti identitet svedoka.

⁴⁵ KSC-BC-2020-05, F00041/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Confidential Redacted Version of First Decision on Specialist Prosecutor's Request for Protective Measures* /Poverljiva redigovana verzija prve odluke o zahtevu specijalizovanog tužioca za određivanje zaštitnih mera/ (dalje u tekstu: prva odluka o zaštitnim merama), 20. oktobar 2020, poverljivo; F00053/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Confidential Redacted Version of Second Decision on Specialist Prosecutor's Request for Protective Measures* /Poverljiva redigovana verzija druge odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za izricanje zaštitnih mera/ (dalje u tekstu: druga odluka o zaštitnim merama), 24. novembar 2020, poverljivo; F00090/CONF/RED, sudija za prethodni postupak, *Confidential Redacted Version of Third Decision on*

bio je zaključak da će zaštićeni svedoci tužilaštva i/ili članovi njihovih porodica biti izloženi realnim opasnostima ukoliko se identitet svedokâ obelodani odbrani i da su zbog toga zatražene mere neophodne i srazmerne.⁴⁶

21. Panel, dalje, podseća da je zaključio da postoji opasnost iz člana 41(6)(b)(ii) Zakona da će g. Mustafa ometati odvijanje krivičnog postupka vršenjem pritiska na žrtve i svedoke i/ili njihove porodice, te da je zbog toga neophodno da on ostane u pritvoru.⁴⁷ Osim toga, panel napominje da [BRISANO], zaključeno da postoji slična opasnost od ometanja postupka pred Specijalizovanim većima te da je neophodno da ostanu u pritvoru.⁴⁸

22. Panel smatra da je izuzetno važno to [BRISANO], [BRISANO].⁴⁹

23. Ako se svi navedeni faktori sagledaju sa stanovišta trenutne situacije u pritvorskom objektu Specijalizovanih veća, gde i g. Mustafa [BRISANO],⁵⁰ panel smatra da postoji ozbiljna opasnost da će g. Mustafa [BRISANO]. Panel naročito ističe da je g. Mustafa, kako se tvrdi u optužnici, [BRISANO]. [BRISANO]. [BRISANO].⁵¹ [BRISANO].⁵² [BRISANO].

24. Po mišljenju panela, ukoliko bi se opasnost od otkrivanja poverljivih informacija o zaštićenim svedocima zaista ostvarila, [BRISANO]. [BRISANO].⁵³

Specialist Prosecutor's Request for Protective Measures /Poverljiva redigovana verzija treće odluke po zahtevu specijalizovanog tužioca za zaštitne mere/ (dalje u tekstu: treća odluka o zaštitnim merama), 1. mart 2021, poverljivo.

⁴⁶ Prva odluka o zaštitnim merama, stavovi 19, 22, 25, 29, 32, 37; druga odluka o zaštitnim merama, stavovi 18–19, 24, 30, 36, 49; treća odluka o zaštitnim merama, stavovi 12, 15–16.

⁴⁷ KSC-BC-2020-05, F00158, Pretresni panel I, *Fifth decision on review of detention /Peta odluka o preispitivanju pritvora/, 23. jul 2021, javno, stavovi 20–22, 25.*

⁴⁸ [BRISANO].

⁴⁹ Zahtev tužilaštva, stav 8.

⁵⁰ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 13.

⁵¹ [BRISANO].

⁵² [BRISANO].

⁵³ V. takođe, ICC, *Prosecutor v. Yekatom and Ngaïssona*, Trial Chamber V, *Public Redacted Version of Decision on Mr Ngaïssona's Restrictions on Contacts and Communications in Detention*, ICC-01/14-01/18-484-Red2, 16. februar 2021, stav 17.

25. Panel smatra da bi izdvajanje optuženog [BRISANO] u organizacionom smislu donela prevelike poteškoće, a da ne bi bitno umanjila opasnost protivzakonitog otkrivanja informacija.⁵⁴ Izdvajanje g. Mustafa prebacivanjem [BRISANO] donela bi slične poteškoće, [BRISANO]. Prema tome, panel smatra da je neophodno izdvajanje g. Mustafe [BRISANO], kao što predlaže sekretar,⁵⁵ da bi se ispunio legitimni cilj zaštite zaštićenih svedoka tužilaštva i zaključuje da se taj cilj ne može ostvariti primenom alternativnih mera.

26. Panel napominje i da se odbrana nije usprotivila predloženim merama.

27. Da li takva mera predstavlja povredu člana 3 Evropske konvencije zavisi, podseća panel, od uslova u pritvoru, stepena društvene i fizičke izolovanosti, trajanja mere izdvajanja, ciljeva koji se njome žele postići i proceduralnih garancija kojima se štite zatvorenikova dobrobit i srazmernost mera, uključujući i mere zaštite njegovog fizičkog i mentalnog zdravlja.⁵⁶ Stoga panel smatra da je opravdano naložiti određene mehanizme zaštite koje je predložio sekretar i koje će biti u skladu s merodavnim standardima ljudskih prava.⁵⁷

28. Prema tome, g. Mustafi se izriču sledeće mere:

- izdvajanje [BRISANO] pritvorske jedinice Specijalizovanih veća, uz mogućnost korišćenja svih zajedničkih prostorija i usluga navedenih u stavovima 17–18 i 20–21 podneska tužilaštva;
- omogućavanje kvalitetnih kontakata s drugim ljudima u trajanju od najmanje dva sata dnevno;

⁵⁴ V. takođe Izjašnjenje Sekretarijata, stav 29.

⁵⁵ Izjašnjenje Sekretarijata, stavovi 15–27.

⁵⁶ V. gore, stav 15.

⁵⁷ *Ramirez Sanchez v. France*, stav 139; *A.T. v. Estonia*, stav 73; *Babar Ahmad and Others v. the United Kingdom*, stav 212.

- dnevne posete upravnika pritvorskog objekta ili pripadnika pritvorskog osoblja koji dolaze u njegovo ime, i
- posete zavodskog lekara, u skladu s uslovima iznetim u stavovima 24–25 podneska tužilaštva.

29. Imajući u vidu pomenute mehanizme zaštite, kao i činjenicu da će optuženi moći da kontaktira s bliskim članovima porodice i izvesnim drugim licima, navedenim niže, u Odeljku C, panel nalaže sekretaru da sprovede meru izdvajanja g. Mustafe, počev od 19. avgusta 2021. u podne.

30. Režim izdvajanja naložen ovom odlukom sprovodiće se na sledeći način, kako bi panel kontinuirano mogao da ocenjuje da li je ta mera i dalje neophodna i srazmerna:

- sekretar je dužan da panelu, stranama u postupku i zastupniku žrtava podnosi izveštaj o izvršenju mere izdvajanja i njenim eventualnim posledicama po optuženog na svakih 30 dana, a po potrebi i češće, počev od 19. avgusta 2021;
- strane u postupku i zastupnik žrtava mogu da odgovore na te izveštaje ukoliko to žele;
- pošto se tužilaštvo i odbrana izjasne, panel će preispitivati režim izdvajanja naložen ovom odlukom⁵⁸ na svaka tri (3) meseca, a po potrebi i češće, i
- to ne utiče na pravo strana u postupku da u bilo kom trenutku zatraže da se režim izdvajanja izmeni, bilo u delu, bilo u celini, ili da se ukine.

C. OGRANIČENJE KOMUNIKACIJE

⁵⁸ V. takođe *Ramirez Sanchez v. France*, stav 139; *Babar Ahmad And Others v. The United Kingdom*, stav 212; *A.T. v. Estonia*, stav 73.

31. Što se tiče kriterijuma ustanovljenih članom 8 Evropske konvencije,⁵⁹ panel napominje da je pravilima 56(6) i 116(4)(d) Pravilnika, kao i internim propisima Sekretarijata,⁶⁰ predviđena mogućnost ograničavanja kontakata optuženog. Na samom početku ovog postupka⁶¹ g. Mustafa je oba ta pravna teksta dobio na jeziku koji razume, a mogao je da se upozna s njihovim sadržajem i putem stručnih konsultacija s timom odbrane. Prema tome, ograničavanje komunikacije optuženog je u skladu s pravom merodavnim za Specijalizovana veća.

32. Što se tiče neophodnosti zatraženih mera, panel smatra da naložena mera izdvajanja nema nikakvog smisla ako se istovremeno u odgovarajućem stepenu ne ograniče i kontakti g. Mustafe sa spoljnim svetom. Ukoliko se takvi kontakti ne bi ograničili, opasnost od protivzakonitog otkrivanja poverljivih informacija o zaštićenim svedocima ne bi mogla da se kontroliše. Prema tome, panel smatra da je izvesno ograničavanje kontakata optuženog sa spoljnim svetom neophodno da bi se zaštićeni svedoci zaštitili, što je u skladu sa članom 8(2) Evropske konvencije i pravilom 56(6) Pravilnika.⁶² Panel smatra da su mere iznete u nastavku ove odluke srazmerne legitimnom cilju koji se želi postići, a to je zaštita zaštićenih svedoka tužilaštva.

33. Međutim, panel naglašava da ograničenja naložena ovom odlukom ne važe za privilegovane kontakte s braniocem i njegovim timom. Isto važi i za specijalne posete u smislu odeljka 5(1)(d) Instrukcije Sekretarijata o video posetama (u daljem tekstu: Instrukcija o video posetama) i člana 23(1) Uputstva o posetama i komunikaciji.⁶³

⁵⁹ V. gore, stavovi 16–17.

⁶⁰ Uputstvo o posetama i komunikaciji, članovi 6–7 i poglavlja II–IV; Uputstvo Sekretarijata za rad s pritvorenicima. Posete i komunikacija, KSC-BD-10-Rev1, 23. septembar 2020, javno, poglavlje IV.

⁶¹ KSC-BC-2020-05, F00031, sekretar, *Report on Compliance with the Oral Order of the Pre-Trial Judge /Izveštaj o izvršenju usmenog naloga sudije za prethodni postupak/*, 7. oktobar 2020, javno.

⁶² V. takođe ICC, *Ntaganda, Appeals Chamber, ICC-01/04-02/06-1817-Red, Judgment on Mr Bosco Ntaganda's appeal against the decision reviewing restrictions on contacts of 7 September 2016*, 8. mart 2017, stav 102.

⁶³ Instrukcija Sekretarijata o video posetama, KSC-BD-34, 23. septembar 2020.

1. Posete

34. Što se tiče (neprivilegovanih) poseta uživo ili video poseta, panel smatra da ih treba ograničiti na članove uže porodice⁶⁴ i na najviše deset poseta mesečno, bilo poseta uživo, bilo video poseta,⁶⁵ bilo i jednih i drugih. Panel takođe smatra da treba uvesti sistem aktivnog nadziranja (pored mera pasivnog nadziranja koje se inače primenjuju). Aktivno nadziranje video poseta treba da se odvija na sledeći način:

- U roku od nedelju dana po prijemu obaveštenja o ovoj odluci, a nakon konsultacija sa g. Mustafom, odbrana je dužna da priloži u spis predmeta (dostupnom samo Sekretarijatu i tužilaštvu) spisak članova uže porodice koje g. Mustafa želi da vidi putem video veze ili uživo, uključujući i njihove lične isprave s fotografijom i podatak o tome na kom jeziku će se g. Mustafa s njima sporazumevati;
- Tužilaštvo je dužno da u roku od nedelju dana odgovori na obaveštenje o pomenutom spisku i iznese eventualni prigovor na lica navedena u njemu, uz obrazloženje zbog čega smatra da postoji opasnost od protivzakonitog otkrivanja informacija;
- Posete se obustavljaju do trenutka dok tužilaštvo ne podnese eventualni prigovor; imena lica koja su predmet prigovora tužilaštva biće uklonjena sa spiska odobrenih posetilaca dok panel ne donese odgovarajuću odluku; posete lica na koja tužilaštvo nije imalo primedbu mogu se nastaviti po isteku roka za podnošenje prigovora;

⁶⁴ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 45; v. Uputstvo Sekretarijata za rad: Pravilnik o pritvoru, KSC-BD-08-Rev1, 23. septembar 2020, pravilo 2.2; i Instrukcija Sekretarijata o video posetama, KSC-BD-34, 23. septembar 2020, javno, odeljak 7(1), gde je definisano ko su „bliski srodnici“.

⁶⁵ Video posete mogu da traju najviše 45 minuta (v. odeljak 7(8) Instrukcije Sekretarijata o video posetama).

- Tokom svih video poseta dozvoljeno je korišćenje jednog od tri radna jezika Specijalizovanih veća (albanski, srpski, engleski) i on mora biti isti za sve posete;
- Video poseta biće odmah prekinuta ako g. Mustafa pređe na neki drugi jezik;
- Zabranjeno je korišćenje šifrovanog jezika i neverbalnih signala i video poseta biće odmah prekinuta ako g. Mustafa ili neki od posetilaca budu koristili šifrovan jezik ili neverbalne signale;
- Zabranjen je razgovor o predmetu i video poseta biće odmah prekinuta ako g. Mustafa ili neki od posetilaca budu razgovarali o stvarima vezanim za predmet;
- Tužilaštvo je dužno da Upravi pritvorske jedinice preko sekretara dostavi [BRISANO], video poseta biće prekinuta ako osoblje Uprave pritvorske jedinice proceni da je to neophodno da bi se izbeglo protivzakonito otkrivanje identiteta zaštićenih svedoka ili podataka na osnovu kojih bi se on mogao utvrditi;
- Video posete se snimaju, pregledaju ukoliko osoblje Uprave pritvorske jedinice proceni da je to neophodno kako bi se utvrdilo da li je došlo do protivzakonitog otkrivanja podataka⁶⁶ i čuvaju osam meseci;
- Sekretar je dužan da panelu skrene pažnju na sva pitanja koja smatra važnim, pa tako i na delove transkripta tih video poseta, i
- Osoblje Uprave pritvorske jedinice dužno je da podseti g. Mustafu i/ili njegovog posetioca na navedene uslove, usmeno ili pismeno, pred početak svake video posete.

35. Što se tiče poseta uživo, pored uslova navedenih za video posete, za njih treba uvesti i režim aktivnog nadziranja, i to prema sledećim uslovima:

⁶⁶ Dužina snimanja ili transkripta (video) poseta koje osoblje Uprave pritvorske jedinice pregleda ne podleže ograničenjima iz Uputstva o posetama i komunikaciji (v. član 15).

- u sobi za posete [BRISANO] kako bi moglo da nadzire posetu;
- soba za posete treba da bude opremljena [BRISANO], i
- privatne posete biće obustavljene dok traju naložena ograničenja, osim ako panel ne odluči drugačije.

36. Navedena ograničenja stupaju na snagu 19. avgusta 2021. u podne.

2. Telefonski pozivi

37. Što se tiče telefonskih poziva, panel smatra da treba da se ograniče na članove uže porodice i na jedan razgovor dnevno (od ponedjeljka do petka, tokom radnog vremena), u maksimalnom trajanju od 30 minuta po razgovoru. Osim toga, panel smatra da treba uvesti aktivno nadziranje (pored mera pasivnog nadziranja koje se i inače primenjuju). Aktivno nadziranje odvijace se na sledeći način:

- U roku od nedelju dana po prijemu obaveštenja o ovoj odluci, a nakon konsultacija sa g. Mustafom, odbrana je dužna da priloži u spis predmeta (dostupnom samo Sekretarijatu i tužilaštvu) spisak članova uže porodice s kojima g. Mustafa želi da razgovara telefonom, uključujući njihove lične isprave s fotografijom i podatak o tome na kom će jeziku će se g. Mustafa s njima sporazumevati;
- Tužilaštvo je dužno da u roku od nedelju dana odgovori na obaveštenje o pomenutom spisku i iznese eventualni prigovor na ljude ili brojeve telefona navedene u njemu, uz obrazloženje zbog čega smatra da postoji opasnost od protivzakonitog otkrivanja informacija;
- Telefonski pozivi se obustavljaju do trenutka dok tužilaštvo ne podnese eventualni prigovor; imena lica koja su predmet prigovora tužilaštva biće uklonjena sa spiska odobrenih sagovornika ulaznih i izlaznih poziva sve dok panel ne donese odgovarajuću odluku; telefonski razgovori s licima na

koja tužilaštvo nije imalo primedbu mogu se nastaviti po isteku roka za podnošenje prigovora;

- Tokom svih telefonskih poziva dozvoljeno je korišćenje jednog od tri radna jezika Specijalizovanih veća (albaniski, srpski, engleski) i on mora biti isti za sve pozive;
- Telefonski razgovor biće odmah prekinut ako g. Mustafa pređe na neki drugi jezik;
- Zabranjeno je korišćenje šifrovanog jezika. Ako g. Mustafa bude koristio šifrovan jezik, telefonski razgovor biće odmah prekinut;
- Ako sagovornik g. Mustafe prosledi telefon drugom licu ili uključi zvučnik na telefonu, telefonski razgovor biće odmah prekinut;
- Tužilaštvo je dužno da Upravi pritvorske jedinice preko sekretara [BRISANO], telefonski razgovor biće prekinut ako osoblje Uprave pritvorske jedinice proceni da je to neophodno kako bi se izbeglo protivzakonito otkrivanje identiteta zaštićenih svedoka tužilaštva ili podataka na osnovu kojih bi se on mogao utvrditi;
- Telefonski razgovori se snimaju, pregledaju ukoliko osoblje Uprave pritvorske jedinice proceni da je to neophodno i kako bi se utvrdilo da li je došlo do protivzakonitog otkrivanja podataka⁶⁷ i čuvaju osam meseci, i
- Sekretar je dužan da panelu skrene pažnju na sva pitanja koja smatra važnim, pa tako i na delove transkripta tih telefonskih poziva.

38. Navedena ograničenja važe od 19. avgusta 2021. u podne.

⁶⁷ Dužina telefonskih razgovora (ili njihovih transkripata) koje osoblje Uprave pritvorske jedinice pregleda ne podleže ograničenjima iz Uputstva o posetama i komunikaciji (v. član 17(3)-(4)).

3. Prepiska

39. Što se tiče prepiske, panel smatra da se primenom važećeg sistema nadzora koji je na snazi u pritvorskoj jedinici Specijalizovanih veća efikasno mogu umanjiti opasnosti utvrđene u ovoj odluci.⁶⁸ Ipak, panel smatra da važećem sistemu nadzora treba da doda još nekoliko uslova:

- Tužilaštvo je dužno da Upravi pritvorske jedinice preko sekretara dostavi [BRISANO], osoblje Uprave pritvorske jedinice je dužno da zadrži prepisku g. Mustafe ukoliko ona sadrži informacije čijim bi se objavljivanjem mogao otkriti identitet nekog od zaštićenih svedoka tužilaštva, i
- Sekretar je dužan da panelu skrene pažnju na prepisku koja bi se mogla podvesti pod protivzakonito objavljivanje podataka, kako je to izneto u ovoj odluci.

40. Navedena ograničenja stupaju na snagu 19. avgusta 2021. u podne.

41. I na kraju, panel smatra da sistem ograničenja izložen u stavovima 34–40 treba da se podvrgne istom mehanizmu izveštavanja koji se primenjuje za meru izdvajanja.

U skladu s tim:

- počev od 19. avgusta 2021, sekretar je dužan da panelu, stranama u postupku i zastupniku žrtava podnosi izveštaj na svakih 30 dana, a po potrebi i češće;
- strane u postupku i zastupnik žrtava mogu da odgovore na te izveštaje ukoliko to žele;
- pošto se tužilaštvo i odbrana izjasne, panel će neophodnost i srazmernost ograničenja kontakata i komunikacije⁶⁹ preispitivati na svaka tri (3) meseca, a po potrebi i češće, i

⁶⁸ Izjašnjenje Sekretarijata, stav 52.

⁶⁹ V. takođe *Ramirez Sanchez v. France*, stav 139; *Babar Ahmad And Others v. The United Kingdom*, stav 212; *A.T. v. Estonia* (No. 2), stav 73.

- to ne utiče na pravo strana u postupku da u bilo kom trenutku zatraže da se mera ograničenja kontakata izmeni, bilo u delu, bilo u celini, ili da se ukine.

D. KRŠENJE NALOŽENIH USLOVA

42. Ukoliko g. Mustafa ili neko od lica koja kontaktiraju s njim (lično, video linkom, telefonom ili pismenim putem) prekrši neki od uslova iznetih u ovoj odluci, panel može dodatno da ograniči ili obustavi kontakte g. Mustafe sa spoljnim svetom ili da izmeni uslove njegovog pritvora. Osim toga, panel podseća g. Mustafu i sva lica koja kontaktiraju s njim (lično, video linkom, telefonom ili pismenim putem) da, prema članu 15(2) Zakona, objavljivanje poverljivih informacija obelodanjenih u zvaničnom postupku ili nepoštovanje sudske odluke mogu biti krivično delo prema Krivičnom zakoniku Kosova iz 2019. godine (br. 06/L-074).⁷⁰

V. DISPOZITIV

43. Iz navedenih razloga, panel

- a. **ODOBRAVA** zahtev tužilaštva;
- b. **NALAŽE** sekretaru da g. Mustafu izdvoji počev od **četvrtka, 19. avgusta 2021. u podne**, u skladu s uslovima iznetim u stavovima 24 i 28–30 ove odluke;
- c. **NALAŽE** sekretaru da kontakte g. Mustafe sa spoljnim svetom ograniči u skladu s uslovima iznetim u stavovima 33–40 ove odluke;

⁷⁰ O merodavnosti Krivičnog zakonika Kosova iz 2019. godine v. KSC-BC-2020-07, F00147/RED, sudija za prethodni postupak, *Decision on Defence Preliminary Motions* /Odluka o preliminarnim podnescima odbrane/, 8. mart 2021, javno, stavovi 29–34; F00057, sudija za prethodni postupak, *Decision on Defence Challenges* /Odluka po prigovorima odbrane/, 27. oktobar 2020, javno, stav 24.

- d. **NALAŽE** sekretaru da počev od 19. avgusta 2021, na svakih 30 dana, a po potrebi i ranije, podnosi objedinjeni izveštaj u skladu sa uslovima izloženim u stavovima 30 i 41 ove odluke;
- e. **NALAŽE** tužilaštvu da svoj stav o produženju mera naloženih ovom odlukom dostavi do **ponedeljka, 8. novembra 2021**, a odbrani da, ukoliko želi, na to odgovori do **petka, 12. novembra 2021**;
- f. **NALAŽE** g. Mustafi da nikom ko nije član njegovog tima odbrane ne objavljuje informacije na osnovu kojih bi se mogao utvrditi identitet zaštićenih svedoka, niti bilo koje poverljive informacije iz spisa u predmetu KSC-BC-2020-05 ili u bilo kom drugom postupku pred Specijalizovanim većima, i
- g. **NALAŽE** da odbrana bude obaveštena o ovoj odluci, po potrebi u njenoj redigovanoj verziji, u **sredu, 18. avgusta 2021, u podne**.

/potpis na originalu/

Sudija Mapi Felt-Folja,

predsedavajući sudija

/potpis na originalu/

Sudija Žilber Biti

/potpis na originalu/

Sudija Roland Dekers

Ponedeljak, 2. avgust 2021.

U Hagu, Holandija